

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה), התשע"ה - 2015

הגדרות

1. בתקנות אלה –

"בעל מוסד חינוך" – במוסד חינוך רשמי- רשות החינוך המקומית ולעניין המדינה – בתי הספר המפורטים בהודעה על הרשאה להתחייב לפי סעיף 6(ב) לחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951 במוסד חינוך שחל עליו חוק הפיקוח – הגוף בעל הרשיון מהמנהל הכללי של משרד החינוך להפעלת מוסד החינוך לפי חוק הפיקוח או גוף שקיבל פטור מתחולת חוק הפיקוח בהתאם להוראות תקנות פיקוח על בתי ספר (עקרונות למתן פטורים), תש"ל – 1970;

"חייבת שירות" – כהגדרתה בתקנות נגישות השירות

"כלב חייבת שירות – כלב אשר אולף באופן פרטני לבצע משימות עבור אדם עם מוגבלות, לרבות כלב נחיה, כהגדרתו בחוק איסור הפליית עיוורים המלווים בכלבי נחיה, התשנ"ג – 1993, או כלב אשר אולף לפעולות סיוע יומיומיות פשוטות, או חיה אחרת שהורה עליה המנהל הכללי של משרד החינוך בנהלי המשרד;"

"שירותי חינוך" – פעילות שמוסד החינוך מבצע או מארגן ומשרד החינוך או הבעלים של מוסד החינוך מתקצב, כולו או חלקו, או שהיא ממומנת, כולה או חלקה, באמצעות תשלומי הורים המותרים לגבייה לפי דין, ולרבות פעילות שמוסד החינוך מבצע ומארגן אף ללא תקצוב מצד משרד החינוך או הבעלים ואין באמור כדי לחייב את משרד החינוך לתקצב את הפעילות או את התאמות הנגישות;

חובת נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה

2. (א) בעל מוסד חינוך יבצע התאמות נגישות במוסד החינוך שבו לומד, או עתיד ללמוד תלמיד, לצורך הנגשת שירותי החינוך שנותן מוסד לתלמיד עם מוגבלות, כמפורט בתקנות אלה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) שירותי חינוך המסופקים ישירות על ידי משרד החינוך יונגשו על ידו ובכלל זה מבחני בגרות, מבחנים ארציים וחומרי למידה שזכויות היוצרים עליהן של משרד החינוך, (לא לדיון)

(ג) תקנת משנה (א) תחול, בשינויים המחויבים, גם על הורה עם מוגבלות שהוא הורה לתלמיד ש-ל תלמיד, שהוא אדם עם מוגבלות.

(ד) ההנגשה לתלמיד או הורה תבוצע לפי העקרונות הבאים:

- (1) תוך שמירה על כבודו ופרטיותו של תלמיד או הורה, ומתוך יחס אדיב ומכובד המאפשר קבלת השירות בעצמאות, בבטיחות ובאופן שוויוני ;
- (2) כחלק בלתי נפרד מן השירותים הניתנים והמיועדים לכל ציבור התלמידים או לכל ציבור ההורים ולא בנפרד מהם, וזאת בכפוף לתקנות אלה למעט:
- (א) אם ההפרדה נחוצה למתן השירות באותה באותה רמה שבה שהוא ניתן לכלל הציבור ;
- (ב) אם מתן השירות באופן האמור בפסקה זו, יפגע באופן מהותי באופי הפעילות החינוכית, ובלבד שנמצאו חלופות חינוכיות לאותה פעילות, והכל בכפוף לתקנה 12.
- (ג) אם לא ניתן באופן סביר לתת את השירות הכללי.
- (3) במקרה שלא ניתן לבצע את ההגשה התאמות הנגישות לפי פסקה (2), יינתן השירות באופן נפרד או שונה ובלבד שיקיים את הקבוע בפסקה (1).
- (4) בעל מוסד חינוך או אדם אחר לא יטיל לא יטיל תשלום על אדם עם מוגבלות בשל בקשה ובשל ביצוע התאמות נגישות הנחוצות לשם הנגשת השירות בעבורו לפי תקנות אלה.
- (ה) בעל מוסד חינוך יקבע נהלים לעניין מקרי חירום והוא רשאי לפעול לפי נהלים שיקבע לעניין זה משרד החינוך.

הודעת רשות מקומית על זכאות להתאמות נגישות פרטניות לתלמיד או להורה שהוא אדם עם מוגבלות

3. (א) המנהל יודיע לרושם על זכותו שיבוצעו התאמות נגישות לתלמיד או להורה שהוא אדם עם מוגבלות; הודעה כאמור תימסר יחד עם ההודעה על מועדי הרישום ברשות המקומית, הנשלחת למענו של הרושם, בהגיע התלמיד לגיל לימוד חובה; רשות המבצעת רישום באינטרנט לפי הפרק השמיני 1 של תקנות הרישום תמסור הודעה כאמור באמצעות אתר האינטרנט שבו נערך הרישום. **(נדון)**
- (ב) רשות מקומית תפרסם באתר האינטרנט שלה חוברת מידע אשר תכלול הסבר על הזכאות להגשה של מוסדות חינוך לפי סוגי ההגשה המפורטים בתוספות השלישית עד השישית, ותאור של סוגי ההגשה האפשריים לגבי מוגבלויות שונות של הורים ותלמידים; החוברת באתר האינטרנט תוגש **לבעלי לאנשים מוגבלויות שונות, בעלי לקויות חושיות ובעלי לקויות קוגניטיביות** לפי תקנה 29(ד) **(3)** לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג - 2013¹; החוברת תהיה זמינה גם בפורמט מודפס ומונגש במשרדי הרשות המקומית. **(נדון)**
- (13)** אם במעבר בין שלבי חינוך יש לתלמיד עם מוגבלות אפשרות רישום יחידה, תבצע הרשות המקומית את ההגשה של שלב החינוך הבא מבעוד מועד ומבלי להמתין למועד הרישום לשלב החינוך הבא, זאת בכפוף לאישור מראש של משרד החינוך. **(לדיון)**

¹ ק"ת התשע"ג עמ' 968

טיפול בבקשת נגישות על ידי המנהל (הדיון יתמקד במועדים)

5. (א) הבעלות תגבש את המלצותיה לעניין הבקשה תוך 60 ימים לעניין התאמות נגישות הדורשות היתר בניה ותוך 30 ימים לעניין התאמות אחרות, החלטת המנהל תהיה מנומקת. המנהל יגבש את המלצותיו לעניין הבקשה.

(ב) בעל מוסד חינוך יספק את התאמת הנגישות עם תחילת שנת הלימודים או בעת הצורך את התאמות הנגישות שניתן לבצע באמצעים הקיימים במוסד החינוך.

(ג) אם-ביקש בעל מוסד החינוך-מבקש-שמשרד החינוך ישתתף בעלויות ההנגשה, יעביר תעביר הבעלות המנהל את הבקשה לאישור הממונה, ויצרף את המסמכים המפורטים בתקנת משנה (ד) במסגרת המועדים הנקובים בתקנת משנה (א) תוך 60 ימים מן המועד שבו הגיש הרושם את הבקשה לעניין התאמות נגישות הדורשות היתר בניה ותוך 30 ימים לעניין התאמות אחרות.

(ג1) האחראיות לפנות המנהל יפנה לבעלי מקצוע המפורטים בתקנה זו לקבלת המלצות, תכניות או מסמכים אחרים הדרושים לבקשה לצורך צירופם לבקשה מוטלת על המנהל.

(ד) המנהל יצרף אלה המסמכים שיצרף המנהל לטופס הבקשה שהוא מעביר לממונה

מסמכים אלה:

(1) מסמכים רפואיים או אחרים, המעידים על מצבו הרפואי של המבקש ועל סוגי התאמות הנגישות הנדרשות המסמכים הרפואיים או האחרים, המעידים על המוגבלות, ועל הנחיצות בהנגשה המבוקשת;

(2) אם המבקש לקוי שמיעה הוא אדם עם מוגבלות בשמיעה, תצורף לבקשה חוות דעת של מורשה נגישות השרות ושל קלינאי תקשורת; אם קלינאי התקשורת אינו עובד של משרד החינוך או של המרכז הטיפולי, תועבר תצורף לבקשה גם עמדה של המרכז הטיפולי, ובמידת הצורך והאפשר גם חוות דעת של מי שהוא בעל ניסיון בשפת הסימנים;

(3) אם המבקש הוא אדם עם מוגבלות בראייה לקוי ראייה, תצורף לבקשה חוות דעת של מורשה לנגישות השירות, מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה אם נדרשת התאמה המחייבת שינוי מבנים תשתיות וסביבה או התקנת מתקני הרמה, ושל מומחה למוגבלות ראייה במתי"א ורשאי המומחה למוגבלות ראייה במתי"א לפנות לפי שיקול דעתו ולפי צורך לגורמים מקצועיים נוספים; המבנה ושל מומחה ללקות ראייה במתי"א;

(3א) אם המבקש הוא תלמיד עם מוגבלות אחרת, ניתן לצרף לבקשה חוות דעת אחרות שתומכות בבקשה להתאמות נגישות לפי תקנה זו.

(4) אם המבקש הוא תלמיד עם מוגבלות הלומד מדובר בתלמיד בעל צרכים מיוחדים הלומד במסגרת במוסד לחינוך מיוחד, או תלמיד בעל צרכים מיוחדים מוגבלות המשולב במוסד חינוך רגיל כהגדרתו בפרק 1ד לחוק חינוך מיוחד – יפרט מנהל המוסד החינוכי שבו התלמיד לומד את הסיוע שהתלמיד מקבל ממוסד החינוך, סוגי הסיוע והיקפו;

(5) הצעה לתכנית של התאמות נגישות במבנה בתשתיות או בסביבה, ככל שנדרש,

תכלול: פיזית שתכלול:-

(א) תכנית של התאמות נגישות הנדרשות לפי המלצת מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, או מורשה לנגישות השירות, לפי העניין, או שניהם;

(ב) תיאור טכני של הפתרונות המוצעים בצירוף מפרטים, תכניות וחתכים;

(ג) תיק טכני, שיוכן בידי אדריכל רשוי או מהנדס רשוי, ובו מסמכים כמפורט להלן, תוך ציון המצב הקיים והמצב המוצע בכל עניין:

(1) תשריט המגרש שעליו נמצא מוסד החינוך בקנה מידה

1: 250, שסומנו בו המפלסים, נתיבי הגישה מהרחוב עד

הכניסות למבנים, לרבות כיוון ההגעה של התלמיד למוסד

החינוך;

(2) צילומים דיגיטליים של המבנה;

(3) תכניות כל קומות המבנים בקנה מידה 1: 100 או 1: 200, עם

סימון מפלסים וחתכים הנוגעים לעניין;

(6) אומדן עלויות מפורט של ההנגשה הנדרשת, לרבות עלות תכנון ההתאמה, הכנת מפרטים וביצוע תכניות הנגשה;

(7) לוח זמנים מוצע לביצוע שיבטיח את השלמת ביצוע ההתאמות עד לתחילת שנת הלימודים, למעט בעבודות המחייבות היתר בניה חדש שאז יש לקבוע לוח זמנים של 18 חודשים לכל היותר מיום הרישום או הרישום המוקדם; לוח הזמנים יכול אבני דרך לביצוע ההנגשה ובכלל זה מועד הוצאת ההיתר, מועד תחילת העבודות ומועד לסיום עבודות כשהתאמות הנגישות מוכנות לשימוש בציוד קונסטרוקטיביים.

החלטת הממונה

6. (א) הממונה רשאי להחליט על דחיית הבקשה, או קבלתה, באופן מלא או חלקי, וכן בתנאים, שינויים וסייגים.

(ב) הממונה יבחן את לוח הזמנים בבקשה וידרוש לתקן את הבקשה אם לוח הזמנים אינו סביר ולא תואם את הדרישות בחוק.

(ג) החלטת הממונה תינתן, בכתב ובצירוף נימוקים, בתוך 40 ימים מיום שהוגשה לו הבקשה, והיא תימסר למנהל מיד לאחר נתינתה בצירוף התכנית הטכנית או אם החליט על דחיית הבקשה בצירוף מכלול המסמכים שצורפו לבקשה.

(ד) המנהל ישלח הודעה על ההחלטה לאשר תכנית, תוך 7 ימים לאחר שנודעה לו, לתלמיד, להורה, לרושם אם אינו ההורה, בצירוף התכנית ולמוסד החינוך, לבעל המוסד, למהנדס הרשות ולגזבר הרשות בצירוף התכנית הטכנית; אם הוחלט על דחיית הבקשה תשלח הודעה על כך יחד עם ההחלטה, העתק הבקשה ומכלול המסמכים שצורפו אליה לתלמיד, להורה ולרושם אם אינו ההורה.

(ה) על בעל מוסד החינוך להתחיל בביצוע התאמות הנגישות, או לרכוש את העזרים הדרושים לתלמיד, לפי החלטת הממונה, בסמוך לאחר שנודע לו עליה, ולסיים את הביצוע לפי לוח זמנים שנקבע בתכנית, וטרם כניסת התלמיד ללימודים במוסד החינוך למעט בבקשות המחייבות היתר בניה שאז יש לקבוע לוח זמנים של 18 חודשים לכל היותר, והכל למעט עיכוב הנובע מנסיבות שאינן בשליטת בעל המוסד ובעל המוסד דיווח עליהם לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

הסתייעות בחיית שירות

8א (א) בעלות על מוסד חינוך תאפשר לתלמיד עם מוגבלות להסתייע ב**כלל-חיית** שירות במוסד החינוך.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי המנהל לקבוע כי למוסד החינוך, או למקומות מסוימים במוסד החינוך, לא תותר כניסת **כלל-חיית** השירות, באופן קבוע או בהתקיים תנאים מסוימים, אם יש בכניסתה כדי להוות סכנה בריאותית או לפגוע בתנאי התברואה החיוניים.

(ג) נאסרה או נמנעה כניסת **כלל-חיית** שירות למוסד חינוך או למקומות מסוימים במוסד החינוך, כאמור בתקנת משנה (ב), לא תישא הבעלות על מוסד חינוך באחריות לטיפול ב**כלל-חיית** השירות בזמן שהייתה של תלמיד עם מוגבלות בתחומי מוסד החינוך.

(ד) תלמיד עם מוגבלות יהיה אחראי לדאוג לרווחתה של **כלל-חיית** השירות בזמן שהותה במוסד החינוך.

הנגשת פנימיות

11 (א) הנגשה של יחידת אכסון בפנימיות המנהל לחינוך התיישבותי ובפנימיות בפיקוח של **המנהל לחינוך התיישבותי-משרד החינוך** תהיה לפי צרכיו של התלמיד עם המוגבלות המשתמש ביחידת האכסון ולפי התוספת השלישית, ולפי צרכיו של ההורה עם מוגבלות המבקר בפנימיה.

(ב) דרכי הגישה בין מבני הפנימיה ובית הספר ובין מבני הפנימיה לבין המיתקנים השונים בפנימיה, ובכלל זה מיתקני משק חקלאי בפנימיה, יונגשו בהתאם להוראות ת"י 1918, חלק 2: נגישות הסביבה הבנויה- הסביבה שמחוץ לבניין, ולפי התכנית.

†

(†)

(גח) נוסף על האמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), יבוצעו התאמות נגישות לתלמיד **יש להנגיש לתלמיד את כל מיתקני הפנימיה ובכלל זה חדר אוכל, חדרים שבהם מבוצעות פעילויות פנאי ופעולות חברתיות, כגון אולמות, חדר כושר ובריכה**. **יש להנגיש לתלמידים את מיתקני החצר של הפנימיה ובכלל זה מיתקנים ושטחים חקלאיים, כגון חממות, סדנאות לפעילות חקלאית, מטעים ושדות וכן מיתקנים לפעילות ימית כגון מעגנים, סככות וסדנאות, והכל כדי כך שתלמיד עם מוגבלות יוכל להגיע אליהם ולקחת חלק בפעילות הנערכת בהם.**

(ה) מנמחה-מורשה נגישות-שירות המכין תכנית הנגשה לתלמיד בפנימייה, יוכל להסתמך על הפרטים המפורטים בתוספת הרביעית, החמישית והשישית לגבי תכנית הנגשה עבור תלמיד לקוי-עם מוגבלות שמיעה, או תלמיד עם מוגבלות לקויי ראייה, או תלמיד עם לקות מוגבלות אחרת.

(ו) מפעיל הפנימיה ינגיש פעילות חינוכית וכל פעילות פנאי בתוך מתחם הפנימיה בהתאם לצרכי התלמיד. (לדיון)

(ז) הבעלות תבטיח כי פעילות חינוכית מחוץ למבנה הפנימיה תהיה נגישה בהתאם לצרכי התלמיד. על אף האמור בפעילות מהסוגים הבאים- טיולים, פעילות ספורט ופעילות אתגרית, תינתן עדיפות לפעילות כללית נגישה ואולם ניתן במקרים מיוחדים לקיים פעילות נפרדת ובלבד שהובטח קיומה של חלופה נגישה הולמת הפתוחה לכלל התלמידים, שישתתפו בה תלמידים עם מוגבלות ותלמידים ללא מוגבלות. (לדיון)

11.א. טפסים ומסמכים

בטפסים ומסמכים לפי הוראות תקנות אלה יבוצעו התאמות נגישות בהתאם לתקנה 29(ד) לתקנות השירות.

11.ב. רכז נגישות

(א) בכל בית ספר יקבע אחד מאנשי הצוות כרכז נגישות.

(ב) רכז נגישות אחראי להטמיע את נושא נגישות במסגרת קהילת בית ספר; ביחס לעובדים – בהתאם להנחיות על דרכי הכשרת עובדים כאמור בתקנה 89 לתקנות השירות, וביחס לתלמידים ולהורים – יוטמע נושא הנגישות בשינויים המחוייבים.

(ג) קהילת בית ספר לצורך סעיף זה: מורי בית הספר, תלמידי בית הספר והורי התלמידים בבית הספר.

(ד) הוראה זו תיושם באופן הדרגתי בבתי הספר בהתאם ללוח זמנים שיקבע מנכ"ל משרד החינוך כך שעד שנת הלימודים תשפ"ב ימונה רכז נגישות בכל בית ספר.

תוספת שלישית

(תקנה 11-12)

(1) בחדר שינה בפנימייה צריך להיות שטח לסובב כיסא גלגלים לפי הוראות סעיף 2.7.4 בת"י 1918 חלק 1 ומתאפשר לאדם עם מוגבלות המתנייע בכיסא גלגלים, להגיע למרכיבים השימושיים ביחידה המיוחדת גם כאשר בחדר יש רהיטים, והכל לפי ההוראות של תקנה 80 לתקנות נגישות השירות על מעברים וסידור הרהיטים ביחידת אכסון ;

- (2) בחדר האוכל תבוצע לתלמיד הנגשה של אחד השולחנות של שולחן לפי תנאי ת"י 1918 חלק 1 לעניין שטח חופשי לכיסא גלגלים (2.6.1) חללים חופשיים לברכיים וכפות רגליים (2.6.2) וטווח הגעה לחזית (2.6.3.1);
- הוחלט ב-18.7.17 שככל שיש פונקציות זהות בבתי ספר שאין בהם פנימיה (כמו בריכות) – הן יונגשו לפי ההוראה המתאימה בפנימיה
- (א) שילוט בפנימייה יהיה בהתאם לתקנה 16 לתקנות השירות, בשינויים המחוייבים.
- (ב) בסעיף המכוננות האוט' תתווסף התייחסות גם להתאמה במתקן מים

תוספת רביעית

(תקנות 12(ה), 15(א))

התאמות נגישות אפשריות לפי תקנות אלה להנגשת מוסד חינוך לתלמיד עם לקויות מוגבלות ראייה או עיוורון- לפי החלטת הממונה על הנגישות במשרד:

- (1) דרך נגישה משער בית הספר ובכל שבילי בית הספר;
- (2) סימון ~~צבעים מנוגדי בניגוד חזותי ובניגוד מישושי~~ של מסלולי הליכה, מדרגות, בתי אחיזה, ברזיות, מכשולים, כניסות, שולי רצפת החצר ומיתקני שעשועים בחצר יהיו לפי תקן 1918 חלק 6, לפי העניין;
- (3) מדרגות נגישות ~~ללקי ראייה לאדם עם מוגבלות ראייה~~ בהתאם להוראות בת"י 1918 חלק 2 וחלק 3.1;
- (4) שילוט – עם גובה מותאם, גופן מותאם, ניגוד צבעים ומיקום מותאם לפי תקן ישראלי ת"י 1918 חלק 4;
- (5) הצללה בכניסות או במבואות של בית הספר ובאמצעות וילון בכיתה; אם אין מרחבים מוצלים בחצר, הצללת חלק של החצר בגודל של כ- 20 מ"ר;
- (6) כיסוי ועטיפה של מכשולים מסוכנים בהתאם לתקן ישראלי ת"י 1918 באותם מקרים שבהם לא ניתן להסיר אותם;
- (7) הסרת מכשולים, במידת האפשר, במבנה בית הספר וחצרותיו שתחתיתם היא בטווח של 40 עד 200 ס"מ מעל הרצפה;
- (8) סימון חזותי של קירות ודלתות שקופים לפי תקן ישראלי 1918 חלק 4;
- (9) עטיפת מכשולים וסימונם תתבצע באופן שבמכשול נמוך כל החלק העליון עד גובה של 55 ס"מ מעל הרצפה יהיה מסומן בצבע בניגוד חזותי לסביבה; במכשול נמוך החלק האמצעי בטווח גובה של 80 עד 150 ס"מ מהרצפה יהיה מסומן בניגוד חזותי לסביבה;
- (10) בתא שירותים אחד לפחות במוסד החינוך יהיה ניגוד חזותי בין המשתנות ביחס לקיר בהתאם לחלק 6 של ת"י 1918;
- (11) דלתות הכיתות והחדרים במוסד החינוך יצבעו בצבע בניגוד חזותי לסביבה;
- (12) דלת הדלת תהיה בצבע שהוא בניגוד חזותי לכנף הדלת;
- (12) מתגי הפעלה, ובכלל זה מתגי הפעלה של תאורה, יהיו בניגוד חזותי לקיר וללא פינות חדות;
- (13) תאורה – התאמה באמצעות מיסוך של תאורה טבעית, התאמת תאורה כללית כך שניתן יהיה לעמעם אותה במרחבי הלימוד והספקת מנורת זרוע עם כובע אישית לתלמיד;

- (14) התאמת לוחות הקיר באמצעים סביבתיים למניעת סינוור והושבת התלמיד במקום המיטבי למניעת סינוור מהלוח; יישמר ניגוד חזותי גבוה בין אמצעי הכתיבה על הלוח לבין הלוח;
- (15) שקעי חשמל מרובים מהרגיל בכיתת האם ובחדרי ספח וחדרי טיפולים – לשימוש בטכנולוגיה מותאמת לילד כבד ראייה עם מוגבלות בראייה; יש למקם את השקעים כך שלא יצרו מפגע ומכשול במקומות שבהם הותקנו;
- (16) הנגשה באמצעות ברייל או אמצעי מתאים אחר על מגירה או תא של תלמיד בהתאם לת"י 1918 חלק 4;
- (17) כתוביות ברייל או אמצעי מתאים אחר, בהתאם לת"י 1918 חלק 4 על קירות הכיתה לשיתוף תלמיד עם לקויות ראייה מוגבלות בראייה בתכני הלימוד;
- (18) התאמה אקוסטית של כיתה באותם מקרים שבהם אין די בהושבת התלמיד במיקום מתאים באמצעות ווילונות, כיסוי רגלי רהיטים בגומי ובמקרים חריגים, התאמה באמצעות הזזת מזגן ושימוש ברכיבים בולעי קול;
- (19) ארון אישי לאחסון ציוד טכנולוגי להנגשה עם שקעים בתוך הארון לצורך טעינת ציוד אלקטרוני וחשמלי;
- (20) שולחן שבו ניתן להתאים את גובהו לכתיבה בידי לקויות ראייה עם מוגבלות בראייה; במקרים שבהם סופק שולחן מותאם ללקויות ראייה לתלמיד עם מוגבלות בראייה יש לספק כסא המתאים לשימוש בשולחן;
- (21) אם יש בבית הספר שרותי הסעדה שרותי הסעדה יונגשו לתלמידים עיוורים ולקויות ראייה עם מוגבלות בראייה באמצעות שילוט מונגש של סוגי המזון המוצעים לתלמידים, עובד בית הספר יסייע לתלמיד עם מוגבלות בראייה עיוור ולקויות ראייה בזיהוי המזון ונשיאתו, באיתור מקום ישיבה פנוי ויתאר עבורו בקול את כלי האוכל והאבזרים על שולחן האוכל;
- (22) ערכה טכנולוגית מותאמת ללקויות ראייה לתלמיד עם מוגבלות בראייה: מחשב נייד, מצלמה ללוח, תוכנת הגדלה או פלט קולי;
- (23) ערכה טכנולוגית מותאמת לתלמידים עם מוגבלות בראייה לעיוורים: מחשב נייד, צג ברייל, תוכנת ניווט, פלט קולי, מדפסת ברייל, סורק;
- (24) טלוויזיה במעגל סגור, נייד או נייד;
- (25) פרט חלופי לפרטים (24) עד (26) – טאבלט;
- (26) מעמד ספרים;
- (27) זכוכית מגדלת;
- (28) תוכנת ברייל;
- (29) נהתקן נייד להשמעת קובצי קול.
- (30) מדפסת ברייל למוסד לחינוך מיוחד שבו לומדים יותר מ-10 תלמידים עם מוגבלות בראייה עיוורים או לקויות ראייה הלומדים ברייל;
- (31) אמצעי עזר להמחשה;
- (32) מחשבון ותרגומון מדברים;
- (33) אם מוצבות בבית הספר מכונות למתן שירות אוטומטי יוודא הבעלים כי מציב המכונות האוטומטיות הציב מכונות כאמור העומדות בדרישות ת"י 1918 חלק 4 סעיף 2.11; במתקני מים יבוצעו התאמות נגישות בהתאם לתקנה 25 לתקנות השירות.

(34) אם פועל בבית הספר לוח הודעות אלקטרוני, שרות הודעות במייל ושרות הודעות במסרונים לרטיין יוודא הבעלים כי שרות ההודעות נגיש לתלמיד או הורה עם מוגבלות ראייה;

(35) אתר האינטרנט הבית ספרי ואתר האינטרנט הכיתתי יותאמו להנגשה באמצעות תוכנות הנגשה של אתרי אינטרנט ~~לעיוורים ולקויי ראייה לאנשים עם מוגבלות בראייה (לא יידון)~~;

(36) הנגשת בחינות, ספרי לימוד וחומרי לימוד;

(37) מורה ישמיע בקול את הנכתב על לוח הכיתה; כמו כן, יתאר המורה בקול, חפצים, שרטוטים או תמונות המוצגים לכיתה;

(38) ~~הנגשה של טיולים, טקסים ופעולות לימודים מחוץ לכותלי בית הספר, נמחק בעקבות כתיבת תקנה 12~~

(39) ארגון פעילויות ואירועים חברתיים עם קבוצת השווים לאחר יום הלימודים.

~~(39) כל הנגשה אחרת לה יידבק התלמיד~~

תוספת חמישית

(תקנות 12(ה), 15(א))

התאמות נגישות אפשריות לפי תקנות אלה להנגשת מוסד חינוך לתלמיד עם

מוגבלות שמיעה – לפי החלטת הממונה על הנגישות במשרד

(1) הנגשת כיתה במוסד חינוך לתלמיד עם לקות שמיעה תהיה לפי הוראות ת"י 2004 חלק 1 אקוסטיקה במבנים שאינם למגורים: במרחבי למידה במבני קבע, קריטריונים דרישות תוכן וקווים מנחים. תאורה חזקה – אשר תאיר את הלוח ואת פני המורה או מתורגמן אך לא תסנוור;

(2) ארון אחסון למערכות הגברה עם שקעים חשמליים למטענים;

(3) במסגרת הנגשת כיתה יש להעדיף אם אפשר את מיקום הכיתה עבור התלמיד עם מוגבלות בשמיעה במיקום שקט עד כמה שאפשר;

(4) פעמון מהבהב – לתלמידים חרשים;

(5) מערכת הגברה אישית, כיתתית, או ניידת, מסוג שאישר משרד החינוך; אין להתקין מערכות הגברה לפני הנגשת מבנה הכיתה כאמור בפרטים (1) עד (8);

(6) מחשב אישי או מחשב לוח (טאבלט);

(7) מחשב לכיתה במסגרת הנגשה של כיתת חינוך מיוחד לתלמידים עם מוגבלות שמיעה;

(8) מקרן (ברקו) במסגרת הנגשה של כיתת חינוך מיוחד לתלמידים עם מוגבלות שמיעה;

(9) לוח חכם במסגרת הנגשה של כיתת חינוך מיוחד לתלמידים עם מוגבלות שמיעה; פרט זה הוא חילופי לפרטים (15) ו- (16);

(10) מדפסת צבעונית בכיתת חינוך מיוחד;

(11) תוכנות מחשב להעשרת שפה ולפיתוח דיבור ולסיוע בלימוד מקצועות עתירי שפה;

(12) תוכנות מחשב ללימוד מתמטיקה, מקצועות מדעים וגיאוגרפיה.

- (13) תוכנות ללמידה שמעתית ;
- (14) עזרי לימוד חזותיים - ובכלל זה שכפול דפים בהיקף מספיק לתלמיד עם מוגבלות בשמיעה כדי להנגיש לו את הלמידה באמצעים חזותיים ;
- (15) הנגשת טיולים וסיורים באמצעות אמצעי עזר לשמיעה ;
- (16) הנגשת דרכי ההבחנות של תלמידים עם מוגבלות שמיעה, על פי הנחיות הפיקוח על תלמידים עם לקות בשמיעה.

תוספת שישית

(תקנות 12(ה) ו-16)

התאמות נגישות אפשריות לפי תקנות אלה להנגשת מוסד חינוך לתלמיד עם

מוגבלות אחרת

- (1) שילוט מותאם ~~לבעלי מוגבלויות לאנשים עם מוגבלות~~, תוך הוספת מידע בסמלים ואמצעים אחרים ;
- (2) כיסוי והסרת מכשולים ;
- (3) כתוביות תקשורת תומכת חלופית (להלן-תת"ח) על מגרות ותאים של תלמידים ;
- (4) ביצוע מטלות במקום נפרד (פינות עבודה יחידניות), תוך הימנעות, עד כמה שאפשר, מרעש סביבתי והפרעה ; וכן חדר לעבודה פרטנית עם תלמיד ;
- (5) התאמה אקוסטית של כיתה באותם מקרים שבהם אין די בהושבת התלמיד במיקום מתאים ; ההתאמה תבוצע באמצעות בחירת מיקום שקט לכיתה, ווילונות, כיסוי רגלי רהיטים בגומי, רצפה רכה ובמקרים חריגים, איטום פרצות, זיגוג כפול בחלונות, דלת כבדה עם פסי אטימה, והתאמה באמצעות הזזת מזגן ושימוש ברכיבים בולעי קול ;
- (6) התאמות תאורה למניעת סנוור וריצוד ;
- (7) סימון בצבעים נוגדים ;
- (8) הנגשה של חניה או תחנות הורדה אם הם מצויות בתוך שטח בית הספר ;
- (9) אם יש בבית הספר שרותי הסעדה בחדר האוכל תבוצע הנגשה של אחד השולחנות לפי תנאי ת"י 1918 חלק 1 לעניין שטח חופשי לכיסא גלגלים (2.6.1) חללים חופשיים לברכיים וכפות רגליים (2.6.2) וטווח הגעה לחזית (2.6.3.1) ;
- (10) אם יש בבית הספר שרותי הסעדה וההסעדה בחדר האוכל היא בשיטת השירות העצמי – שבה הסועד נוטל את המזון אל צלחתו בעצמו – יודא הבעלים כי כל סוגי המזון המוצעים לציבור יהיו בטווח הגעה של אדם עם מוגבלות המתנייע בכיסא גלגלים, לפי הוראות ת"י 1918 חלק 1 בסעיפים הדנים בטווח הגעה (2.6.3.1) עד (2.6.4) ;
- (11) הנמכת לוח עבור תלמיד המתנייד באמצעות כיסא גלגלים ;
- (12) שולחן וכסא מתאימים לתלמיד עם מוגבלות בניידות
- (13) מנוף להרמת אדם עם מוגבלות לשימוש בשירותים
- (14) תת"ח – כולל התאמה של חומרי למידה ושימוש בסימון תת"ח ;
- (15) ארון אישי עם מנעול לאחסנת ציוד התת"ח (לשקול ציוד טכנולוגי וציוד יקר ערך או כבד שנמסר לתלמיד) ; הארון והמנעול ניתנים לתפעול עצמי בידי התלמיד ;
- (16) שולחן וכיסא המתאימים לצורך שימוש בציוד תת"ח ;
- (17) שקעי חשמל נוספים בכיתה לצורך שימוש בציוד תת"ח ;
- (18) ערכה טכנולוגית מותאמת לתלמיד המשתמש בתת"ח ;
- (19) מחשב אשר מותקנת עליו תוכנה להפקת סמלים עבור משתמשי תת"ח ;
- (20) טאבלט שיסופק עם התוכנות המתאימות כפי שנקבעו על ידי מומחי התחום במת"א ;
- (21) אמצעים עבור המוסד להכנת לוחות תת"ח ; מצלמה דיגיטלית, מכונת למינציה, מדפסת צבע ;

(20)(22) כתוביות תת"ח על קירות הכיתה לשיתוף תלמיד בתכני הלימוד ;
 (21)(23) סמלול וקידוד צבעים.
 (22)(24) הדרכה לנותני שירות לפי פרק לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013 ;
 (23)(25) התאמת חומרי לימוד, ובכלל זה ספרי לימוד, ניירות עבודה, חוברות עבודה, מבחנים ובחינות בגרות לרבות שיכתוב ושימוש בסמלים, פורמט אודיו, פישוט לשוני, הכנת תקצירים, והכל בהתאם לצורכי התלמיד ;
 (24)(26) מתן אפשרות להגיש עבודות ושיעורי בית באמצעות האינטרנט ;
 (25)(27) הנגשת בחינות על פי צרכיו של התלמיד, בין היתר, מתוך האמצעים הבאים : הארכת זמן בבחינות, התעלמות משגיאות כתיב, שעתוק בחינות, דף נוסחאות מורחב או ארגון שונה של דף נוסחאות רגיל, הכתבת מבחן או הקראת שאלון הבחינה בידי קורא, ובאנגלית – השמעת שאלון הבחינה ; שימוש במילון אלקטרוני באנגלית ; הגדלת שאלון בחינה, נוכחות איש צוות מוכר לתלמיד בחדר הבחינה.
 (26)(28) בבחינות באנגלית – הקלטת התשובות של הנבחן ; שאלון מותאם הנגזר משאלון הבחינה הרגיל ; מבחן בעל פה ; גמישות בשעת הבחינה, נוכחות אנושית במהלך בחינה לצורך תווך בזמן הבחינה ; שאלון פתוח במקום רב ברירתי ;
 (27)(29) התאמת התכנית החינוכית לתלמיד, כגון קביעת סדרי עדיפויות, דילול חומר, והחלפת חומרי לימוד ;
 (28)(30) סיוע ותמיכה בשימוש בעזרים הטכנולוגיים הניתנים לתלמיד עם מוגבלות ;
 (29)(31) הדרכה הניתנת לתלמידים בכתב או בעל פה תינתן לתלמיד עם מוגבלות בצורה מותאמת ;
 (30)(32) פיצול מטלות למטלות משנה, אשר תבוצענה באופן עוקב תוך הפסקה בין מטלה אחת לאחרת או במועדים נפרדים ;
 (31)(33) אם נעשה שימוש בשילוט אלקטרוני או במסמך מידע המתחלף לאחר זמן, המידע הניתן בשלט יתחלף תוך פרק זמן סביר לקריאה נוחה ; נעשה שימוש באותיות זזות, מהירותן לא תעלה על 1 מטר ב- 5 שניות ;
 (32)(34) דרכים חלופיות לביצוע אסיפת הורים עם הורה עם מוגבלות למשל באמצעות שיחה אודיו ויזואלית באמצעות מחשב ורשת האינטרנט ;
 (33)(35) חומרי לימוד חוברות עבודה ודפי עבודה- פישוט לשוני של הכתוב על דפי עבודה והדפסתם בדפוס נגיש ;
 (34)(36) יצירת טפסים מותאמים לתלמידים עם מוגבלות והורים עם מוגבלות ;
 (35)(37) התאמות של מידע הנמסר לתלמידים שהם בעלי מוגבלויות ;
 (36)(38) התאמות של מידע הנמסר להורים שהם בעלי מוגבלויות, לפי פרק ח' לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), התשע"ג – 2013 ;
 (37)(39) זימון לאספות הורים באופן הנגיש להורה עם מוגבלות ;
 (38)(40) תקנון בית ספר מונגש לבעלי מוגבלויות ;
 (39)(41) הקצאת חדר לצורך אכילה בפרטיות ;
 (40)(42) בחירת מקום הישיבה של התלמיד בכיתה תוך התחשבות במוגבלותו ;
 (41)(43) בבית ספר שבו יש מערכת כריזה – המידע הנמסר במערכת הכריזה יהיה נגיש לבעלי מוגבלויות ; המידע יימסר בדיבור איטי וברור ובשפה פשוטה עד כמה שניתן.

התשע"ה .....
 (2015 .....)
 חמ- 3-3646

נפתלי בנט
שר החינוך

